

Posudek bakalářské práce kol. L. Vávry „Tři sondy do pojetí
středoevropského prostoru: František Ferdinand d'Este, Karel I. a Otto
Habsburský “
Vedoucí: F. Horáček.

Práci kol. Vávry charakterizuje podle mého pohledu především její silně druhotný charakter. Přesto bych ji však doporučil k obhajobě, jelikož jak sama „Fragestellung “ tak i vlastní provedení ji podle mne obhájí.

Zmíněnou druhotností mám na mysli práci s prameny. Kol. Vávra si sice zvolil pro mne velmi zajímavé téma, avšak přístup k němu je poznamenán odvozeností, neboť k historickým pramenům je nucen přistupovat skrze zprostředkující vrstvu sekundární literatury. Nicméně situaci aspoň částečně zachraňuje pomocí shromáždění a výčtu některých pramenů. Co však chybí jednoznačně je titul předního znalce primární dokumentace P. Brouceka (*Karl I. (IV.): Der politische Weg des letzten Herrschers der Donaumonarchie* Wien – Köln – Weimar, Böhlau, 1997, s. 174nn.), životopis Otty Habsburského s novějším datem 2002 (S. Baier – E. Demmerleová, *Otto von Habsburg: die Biographie* Wien, Amalthea) či dokumenty z Karlovy pozůstalosti (uvedené v Galandauerově karlovske práci).

Jako další klad bych viděl, že se podařilo metodicky zvládnout žánr eseje: nejprve je popsáno historické pozadí politických vizí a teprve po nich se jasně odděleně probírají hypotetické rozvíjející možnosti.

Významnou chybou práce je sklon, který by se dal nazvat žurnalistickým či snad psychologizujícím. Autor jako by usiloval, aby se čtenář vedle studia také rozptýlil – tak se vykládá o údajné zkosnatělosti Františka Josefa (jinak to viděl J. Pekař v r. 1914 ve františkojosefinské kapitole *Dějiny naší říše*, kde tento panovník převedl říši ze středověku do doby moderní) či jsou obšírně líčeny povahové rysy Františka Ferdinanda, případně se mluví o vztahu Karla a Zity apod. to vše nemá s politickými vizemi příliš mnoho co dělat.

Je také dobře, že pisatel nakonec připojil několik úvah o důsledcích proměny říše v českém prostředí. Federalizace by znamenala přirozenoprávní princip oproti historickoprávnímu (tak i Karlův manifest). Kdyby ne, co by dělali čeští Němci? Tyto a podobné otázky si autor klade poměrně čerstvě a nikoli na širším pozadí sporu o práva na státní rovině. V této souvislosti si autor nedal pozor na protismyslné vyjádření (s. 57): „Symptomy nemocné říše byly natolik závažné, že se František Ferdinand rozhodl jít směrem, kde by stát nebyl ohrožován etnickými spory. Toto nebezpečí chtěl řešit rozparcelováním říše [...]“. Tvrzení se obrací samo proti sobě.

Ostrou výtku mám k citacím. Ponecháme-li stranou typ uvažování, který bere do úvahy politickou kariéru autorů, je třeba jasně zavrhnout citování „fanouškovských“ internetových stránek (nic na tom nemění ani přiznání se k tomuto bibliografii). Tyto stránky jsou v nejlepší případě jakýmsi terciárními zdroji.

Nakonec práci doporučuji k přijetí a navrhuji známku „dvě“.

Filip Horáček,
30. 1. 2012, Praha